

თინათინ შარაძენიძე

1983 წლის 1 ივნისს გარდაიცვალა ფილოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორი, საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი, საქართველოს სსრ მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე, საქართველოს სსრ სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი, სკკპ წევრი 1953 წლიდან, ენათმეცნიერების ინსტიტუტის ზოგადი ენათმეცნიერების განყოფილების ხელმძღვანელი პროფესორი **თინათინ სიმონის ასული შარაძენიძე**.

თ. შარაძენიძე დაიბადა 1919 წელს ქუთაისში. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტის დამთავრების შემდეგ, 1942 წლიდან იგი საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ენათმეცნიერების ინსტიტუტის უფროსი მეცნიერი თანამშრომელია, ხოლო 1957 წლიდან – ზოგადი ენათმეცნიერების განყოფილების გამგე. 1942 წლიდანვე პედაგოგიურ მოღვაწეობას ეწევა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, სადაც კითხულობს ენათმეცნიერების შესავლისა და ზოგადი ენათმეცნიერების კურსებს. იქვე 1947-1953 წლებში ასწავლიდა სვანურ ენას, ხოლო 1942-1946 წლებში კითხულობდა ქართული ენის კურსს რუსთაველის სახ. თეატრალურ ინსტიტუტში.

თ. შარაძენიძე იყო თანამედროვე ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონის ერთ-ერთი შემდგენელი და ლექსიკონის მეექვსე ტომის თანარედაქტორი. მას ლექსიკონზე მომუშავე სხვა სპეციალისტებთან ერთად 1971 წელს მიენიჭა საქართველოს სსრ სახელმწიფო პრემია.

თ. შარაძენიძე ნაყოფიერად მუშაობდა ზოგადი ენათმეცნიერების თეორიისა და იბერიულ-კავკასიური ენების შესწავლის სფეროში. იგი იყო თეორიული ენათმეცნიერების ერთ-ერთი თვალსაჩინო სპეციალისტი საბჭოთა ლინგვისტებს შორის. იგი ასზე მეტი შრომის ავტორია, მათ შორის რვა წიგნისა ქართულ და რუსულ ენებზე. მისი ფუნდამენტური მონოგრაფიები – „ენათა კლასიფიკაციის პრინციპები“, „თანამედროვე ენათმეცნიერების თეორიული საკითხები“, „ი. ა. ბოდუენ დე კურტენეს ლინგვისტური თეორია“, „ენათა ტიპოლოგია სინქრონიულ და დიაქრონიულ ასპექტში“ და სხვა – მნიშვნელოვანი შენაძენია თანამედროვე თეორიული ენათმეცნიერებისა. საგანგებოდ უნდა აღინიშნოს, რომ თ. შარაძენიძე ზოგადენათმეცნიერული საკითხების კვლევისას ფართოდ იყენებდა და ეყრდნობოდა ქართული და ქართველური ენების მონაცემებს. განსაკუთრებული მნიშვნელობისაა მისი გამოკვლევები სვანური ენის შესახებ. იგი იყო ამ ენის თვალსაჩინო მკვლევარი და სპეციალისტი.

თ. შარაძენიძის ნაკვლევს ფართო რეზონანსი ჰქონდა. მისი შრომები იბეჭდებოდა საკავშირო და უცხოურ პერიოდულ ორგანოებსა და კრებულებში. ღირსეულად წარმოადგენდა ქართულ საენათმეცნიერო სკოლას როგორც საკავშირო სამეცნიერო სესიებსა და კონფერენციებზე, ისე ლინგვისტთა საერთაშორისო კონგრესებსა და სიმპოზიუმებზე (რუმინეთი, უნგრეთი, ჩეხოსლოვაკია, იტალია,

ავსტრია, იაპონია). თ.შარაძენიძის ინიციატივითა და ხელმძღვანელობით მომზადდა და თბილისში ჩატარდა საბჭოთა ენათმეცნიერების თეორიული საბჭოს საზიოთ ორი საკავშირო სესია – „ენა და მეტყველება“ (1971) და „მნიშვნელობის პრობლემა ენათმეცნიერებაში“ (1977).

თ.შარაძენიძე მიწვეული იყო და მონაწილეობას იღებდა საბჭოთა კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის ენათმეცნიერების ინსტიტუტის მრავალტომიან კოლექტიურ ნაშრომში „მსოფლიოს ენები“.

ფართო და მრავალმხრივი იყო თ.შარაძენიძის მეცნიერულ-ორგანიზატორული და საზოგადოებრივი მოღვაწეობა. იგი იყო საბჭოთა ენათმეცნიერების თეორიის სამეცნიერო საკავშირო საბჭოს წევრი და ამავე საბჭოს საქართველოს სექციის თავმჯდომარის მოადგილე, რამდენიმე რესპუბლიკური და საკავშირო სამეცნიერო ორგანოს რედკოლეგიის წევრი და აქტიური თანამშრომელი, ქართული საბჭოთა ენციკლოპედიის ზოგადი ენათმეცნიერების სამეცნიერო სექციის თავმჯდომარე, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტისა და საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ენათმეცნიერების ინსტიტუტის სამეცნიერო ხარისხების მიმნიჭებელი სპეციალიზირებული საბჭოების წევრი და თავმჯდომარის მოადგილე. განსაკუთრებული აღნიშვნის ღირსია, რომ ზოგადი ენათმეცნიერების მნიშვნელოვანი თეორიული საკითხების კვლევას მიეძღვნა „ზოგადი ენათმეცნიერების საკითხების“ ექვსი კრებული, რომელთა სულისჩამდგმელი და მუდმივი რედაქტორი თ.შარაძენიძე იყო.

იგი იყო ერთ-ერთი საუკეთესო პედაგოგი და ახალგაზრდა სპეციალისტთა აღმზრდელი. მისი ხელმძღვანელობით და კონსულტაციებით დამუშავდა არაერთი სადოქტორო თუ საკანდიდატო დისერტაცია – მათ შორის რამდენიმე ნაშრომი მათემატიკურ ენათმეცნიერებაში, რომლის დამკვიდრების ერთ-ერთი ინიციატორი საქართველოში თავის დროზე თ.შარაძენიძე იყო.

თ.შარაძენიძე იყო ქ.თბილისის კალინინის რაიონის მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს რამდენიმე მოწვევის დეპუტატი და ამავე რაიონის ქალთა საბჭოს თავმჯდომარე. იგი დაჯილდოებული იყო „საპატიო ნიშნის“ ორდენითა და მედლებით.

თ.შარაძენიძე გამოირჩეოდა საქმის განსაკუთრებული სიყვარულით და ენთუზიაზმით. ახასიათებდა უდიდესი თავმდაბლობა და შემწყნარებლობა კოლეგების მიმართ, მაგრამ იყო პრინციპული, თანმიმდევრული და სამართლიანი ზნეობის, მეცნიერების საკითხებშიც.

თ.შარაძენიძე უკანასკნელ წლებში შემოქმედებითი აღმავლობით მუშაობდა მონოგრაფიაზე, რომელშიც უნდა შეჯამებულიყო მისი ნაკვლევი სვანური ენის შესახებ. მას მრავალი ჩანაფიქრი განუხორციელებელი დარჩა, მაგრამ მისი ნამოღვაწარი სამუდამოდ დარჩება ქართულ ენათმეცნიერებაში, ხოლო მისი სათნო სახე მუდამ დაუვიწყარი იქნება მისი ყველა მეგობრისა და კოლეგისათვის.

**საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმი;
საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ენისა და
ლიტერატურის განყოფილება;
ენათმეცნიერების ინსტიტუტი;
საქართველოს სსრ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური
განათლების სამინისტრო;
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი;
საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო;
ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია.**